

SPORT O‘YINLARNI O‘QITISH METODIKASI ASOSLARI.

Sh.Sh.Arabjonov

ADU Jismoniy madaniyat nazariyasi
va metodikasi kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: O‘qitishning xususiy vazifalari sifatida harakat texnikasi, irodaviy sifatlar, sport texnikasi va voleybol taktikasi, shuningdek, instruktorlik ko‘nikmalarini singdirish kabilarni sanab o‘tish joiz. Qo‘yilgan vazifalarni amalga oshirish uchun sportchi yuqori jismoniy, texnik, taktik, ruhiy, nazariy va o‘yin (integral) tayyorgarlik darajasiga ega bo‘lishi talab etiladi.

Kalit so‘zlar: Voleybol, jismoniy, texnik, taktik, ruhiy, nazariy

Abstract: It is permissible to list movement techniques, volitional qualities, sports techniques and volleyball tactics, as well as instilling instructor skills as special tasks of teaching. To perform the assigned tasks, the athlete must have a high level of physical, technical, tactical, mental, theoretical and game (integral) training.

Keywords: Volleyball, physical, technical, tactical, mental, theoretical

Аннотация: В качестве специальных задач обучения допустимо перечислить технику движений, волевые качества, спортивную технику и тактику волейбола, а также привитие инструкторских навыков. Для выполнения поставленных задач спортсмен должен иметь высокий уровень физической, технической, тактической, умственной, теоретической и игровой (интегральной) подготовки.

Ключевые слова: Волейбол, физический, технический, тактический, умственный, теоретический.

Talabalarni jismoniy madaniyat, xususan voleybolga o‘rgatish ta’lim –tarbiya vazifalarini amalga oshirish bilan chambarchas bog‘liq. Boshqacha aytganda, jismoniy harakat shaxs tarbiyasining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi.

Jismoniy madaniyat o‘qitish metodikasi umumpedagogik hamda milliy pedagogik o‘ziga xos xususiyatlarga ega. E’tirof etilayotgan o‘ziga xos jihatlar o‘qitishning o‘ziga xos usullari, metodlari vazifalari, bosqichlari hamda vositalari uning xususiy metodikasida o‘z aksini topadi.

Jismoniy madaniyat fanini o‘qitishning ungagina xos jihatlari o‘quv materiallarini rejalashtirish izchilligi, o‘rganilayotgan materiallar mantiqiy bog‘liqligi, o‘zlashtirish jarayonining muddatlarida, shuningdek, tayyorgarlikka qaratilgan maxsus mashqlarining originalligida ham namoyon bo‘ladi.

Ko‘p yillik sport mashg‘ulotlaridan farqli o‘laroq har bir mashg‘ulotda yangi o‘yin, harakat elementlari va usullarining takror-takror o‘zlashtirilishiga erishilishni ta’minlashga e’tiborning kuchaytirilganligi oliy sport mahoratining takomillashuviga olib keladi. Shu munosabat bilan pedagog-murabbiy shogirdlarining o‘z faoliyatlarini tanqidiy tahlil qilish, ularga tegishli tuzatishlar kiritish ko‘nikmalarini egallashlari hamda kuch, tezlik bilan bog‘liq sifatlarini muntazam takomillashtirishlariga erishishi talab qilinadi.

Bularning barchasiga erishish uchun shug‘ullanuvchilar har bir texnik usulni va u bilan bog‘liq harakatlarni ongli tarzda o‘zlashtirish, ishonchli o‘yinni ta’minlashning barcha omillaridan oqilona foydalanish yo‘llarini izlashlari va bu yo‘lda uchraydigan to‘siq va qiyinchiliklarni yengib o‘tishlari kerak bo‘ladi.

Ta’lim jarayonidagi muvaffaqiyatlar bevosita o’qituvchi-murabbiy bilan uning shogirdlari o’rtasidagi o’zaro hamjihatlik va hamfirlikka bog’liq. O’qituvchi-murabbiyning roli o’zlashtirilishi lozim bo’lgan o’quv materiallari va harakatlarni eng qulay va sodda usullar vositasida tushuntirish, yo’l qo’yilayotgan xato va kamchiliklarni bosiqlik bilan bartaraf etish bilan belgilansa, shogirdlarning vazifasi o’z harkatlarini tahlil qilish, tegishli tuzatishlar kiritish qobiliyatlari, o’rganiladigan harkatlarni qayta-qayta takrorlash asosida takomiliga yetkazish faoliyati bilan belgilanadi.

Voleybol bilan shug’ullanuvchilarni o’qitishdan ko’zda tutilgan asosiy maqsadlardan biri ularni jismonan komil shaxslar qilib tarbiyalash bilan bir qatorda umuminsoniy va milliy qadriyatlar, odob-axloq normalari, ajdodlar merosiga hurmat ruhida tarbiyalashni ham nazarda tutadi.

Oliy ta’lim muassasalari jismoniy madaniyat yo’nalishi talabarlari uchun mo’ljallangan DTSda mutaxassisning texnik, taktik, nazariy tayyorgarliklarga alohida o’rin berilgani holda jismoniy tayyorgarligiga qo’yiladigan minimal talablarga muhim o’rin berilganligini qayd o’tish lozim. Chunki har tomonlama komil, yetuk shaxslarni tarbiyalash bevosita jismonan baquvvat, vujudan sog’lom farzandlarni tarbiyalash bilan chambarchas bog’liq.

O’qitishning xususiy vazifalari sifatida harakat texnikasi, irodaviy sifatlar, sport texnikasi va voleybol taktikasi, shuningdek, instruktorlik ko’nikmalarini singdirish kabilarni sanab o’tish joiz. Qo’yilgan vazifalarni amalga oshirish uchun sportchi yuqori jismoniy, texnik, taktik, ruhiy, nazariy va o’yin (integral) tayyorgarlik darajasiga ega bo’lishi talab etiladi.

Barcha tayyorgarlik turlari bilan o’zaro chambarchas bog’liq va ular bir-birini to’ldiradi. Voleybolchida yuqorida sanab o’tilgan jihatlardan biri yuzasidan yetarli tayyorgarlikka ega bo’lmaslik uning umumiy tayyorgarligi sifatiga o’zining salbiy ta’sirini ko’rsatmay qolmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Ayrapetyans L.R., Po’latov A.A., Isroilov Sh.H. Voleybol oliy o’quv yurti talabalariga mo’ljallangan o’quv-uslubiy qo’llanma. – O’zDJTI Nashriyoti 2009 y.

2. Normurodov A.N. “Jismoniy oliy o’quv yurtlari uchun darslik “ ”O’zbekiston”- Toshkent : - 2011 y.

3. Nigmanov.B., Xo’jayev F., Rahimqulov K. Sport o’yinlari KHK lar uchun o’quv qo’llanma. T.: “Ilm ziyo”2007 y

4.Po’latov A.A. Yosh voleybolchilarda tezkorlik-kuch sifatlarini shakllantirish uslubiyati. Uslubiy qo’llanma.- T.: 2008 y